

Malthe Sødring, væver (1797-1844)

Jens Malthe Nicolai Sødring blev født d. 18. december 1797 i København¹.

Han blev døbt d. 5. januar 1798 i Trinitatis kirke i København², hvor følgende indskrift kan læses i kirkebogen:

”Den 5te Januarii lode Michael Jensen Sødring Gartner og Elisabeth Agnethe Wiborg på 18de Dam døbe en Søn, kaldet Jens Maltha³ Nicolai, Madame Bodenhoff bar ham og Kammer-Jfr. Matthiesen holdt Huen, Hrr. Capitaine Jørgensen ved Søe-Etaten, Hr. Raadmand Philip Lange og Stud: Carsten Friis vare faddere.”⁴

Som det ses af listen over deltagerne i dåbshandlingen, havde forældrene forbindelse til de højere lag i samfundet – måske især igennem moderen.⁵

Malthe Sødring voksede de første 6-8 år op på en gård i Bennebo mellem Kalundborg og Holbæk, som faderen havde i arvefæste,⁶⁷ muligvis takket være moderens søster (eller nære slægtning) Mariane Wiborg, som var gift med godsejer Malthe Ulrich Friis, som bl.a. havde gården Lisedal på egnen⁸. Malthe Friis bliver i 1805 forpagter af Avnø gods, hvorfra han udskiller Sallerupgård, hvor han bosætter sig. Familien Sødring følger med til landsbyen Sallerup sydvest for Køng, hvor Malthe Sødrings far ved sin død i 1816 angives at være kirkesanger i Køng kirke og skolelærer i Sallerup!⁹¹⁰

Malthe Friis dør i 1814 (41 år)¹¹, og Mariane flytter til Næstved året efter, hvor hun dør i 1845¹². Elisabeth Sødring dør i 1828¹³.

Da Malthe Sødring d. 8. november 1824 bliver gift med Idtgen Lovise Asmussen i Køng Kirke,¹⁴ angives han at være væver og husmand i landsbyen Sallerup. Han er formodentlig uddannet som væver fra Køng Fabrik, og han kan udmærket have arbejdet på fabrikken, inden han har skrevet en egentlig lærekontrakt med den. Vi finder første gang hans navn i fabrikkens bevarede kalkulationsbøger i juni 1813, hvor han til og med april 1814 har nogle opgaver, hvor han væver hørlærred. Herefter forsvinder han fra kalkulationsbøgerne, men han findes ikke i afgangslisterne i kirkebogen for Køng sogn mellem 1814 og 1824, så han må være blevet i sognet. I november 1825¹⁵ dukker han igen op i fabrikkens kalkulationsbog, og nu kan vi følge hans arbejde på næsten hver eneste side igennem kilometervis af lærred i hør- og blårgarn – som regel ved væv nr. 42 eller 43. Måske er det fra dette tidspunkt, han er kommet egentlig i lære? Fra marts 1827 får han en serie vævninger af lommelærklæder – første ordre lyder på 96 stk.! Fra maj 1828 får han ind imellem opgaver med vævning af dynevår, og fra januar 1829 begynder han også at væve stoffer i drejlsvævning, bl.a. til håndklæder. Han synes ikke at have beskæftiget sig med den mere avancerede damaskvævning, men hvis han har skrevet lærekontrakt omkring november 1825 og stået i lære i de 5 år, som var almindeligt, er han udlært som svend ca. november 1830. Det kunne godt passe med, at han i løbet af 1831 har færre arbejder – og ofte uden væv-nummer eller et andet nummer end 42 og 43. Måske er han begyndt også at væve hjemme i Sallerup – og måske væver han også for andre end Køng

1 www.ourtree.dk/web/familytree/ancestor.php?ancid=118640

2 Arkivalier online, Enesteministerialbog for Trinitatis sogn 1793-1811, opslag 84

3 I de forskellige kilder kaldes han både 'Maltha' og 'Malthe'.

4 www.astoft.co.uk/ancestors/sodring-wiborg3.htm

5 www.astoft.co.uk/ancestors/johan.htm

6 Ibid.

7 Folketælling Holbæk, Tuse, Skamstrup, Benneboe, Petersborg 1801

8 <http://finnholbek.dk/getperson.php?personID=I20351&tree=2>

9 Arkivalier online, Hovedministerialbog for Køng Sogn 1813-32, opsl. 213

10 <http://www.astoft.co.uk/ancestors/sodring-wiborg2.htm>

11 Arkivalier online, Hovedministerialbog for Køng Sogn 1813-32, opslag 211

12 Arkivalier online, Hovedministerialbog for St. Peders Sogn, Næstved 1838-54, opslag 243

13 Arkivalier online, Hovedministerialbog for Køng Sogn 1813-32, opsl. 255

14 Arkivalier online, kontramministerialbog for Køng sogn 1813-32, opslag 190

15 Kalkulationsbøgerne fra Køng Fabrik opbevares på Rigsarkivet i København.

Fabrik? Og måske har den daglige spadseretur til arbejde på 4-5 km hver vej i al slags vejr året rundt også været rar at slippe for? I hvert fald står der fra december 1833 ”Sødring, Sallerup” i kalkulationsbøgerne, så her er han helt sikkert blevet hjemmevæver.

Det manglende væv-nummer i kalkulationsbøgerne kan også skyldes, at han på et tidspunkt har fået en af fabrikkens væve med hjem til Sallerup. Per Ole Schovsbo skriver i sine ”Noter til Køng Fabriks Historie”, at fabrikken i 1826 havde 52 vævestole, men at kun de 31 var opstillet i fabrikkens 4 værksteder. De øvrige stod i udflytterhuse i Sallerup og Køng, hvor de også arbejdede for andre end Køng Fabrik¹⁶.

Hjemme væver Malthe Sødring stadig en del lærred, men fra september 1834 og frem væver han udelukkende bygkornsdrejl af hør og blå for Køng Fabrik – formentlig til håndklæder.

Kalkulationsbøgerne er kun bevaret indtil oktober 1836, hvor fabrikken går fra at være statsejet til at være privatejet, så vi kender ikke noget til hans arbejdsliv herefter.

Hustruen Idtgen Lovise Asmussen var ved sit giftermål tjenestepige på Sallerupgård¹⁷. Hun blev født d. 2. maj 1803 i Kollekolle ved Lyngby¹⁸, og hendes far var gartner¹⁹, ligesom Malthe Sødrings far oprindelig var. Hun og Malthe bor i et hus i Sallerup sammen med en anden familie²⁰. De får 6 børn²¹:

Maria Elisabeth Sødring, f. 19. juli 1825

Jensine Maria Sødring, f. 21. maj 1828

Peder Michael Sødring, f. 12. august 1829

Carsten Frederik Sødring, f. 2. september 1831

Christine Amalie Sødring, f. 20. december 1833

Johan Wilhelm Sødring, f. 7. september 1839.

D. 18. april 1837 dør datteren Maria Elisabeth, 11 år gammel²².

Malthe rammes af 'hidsig feber' og dør d. 9. august 1844, kun 47 år gammel²³. I kirkebogen står der om begravelsen: ”Begravelsen efter Bestemmelserne i Følge af 17. April 1782 Art. 6”. Det betyder, at den skulle afholdes efter de ”Forsigtighedsregler, som ved Forordningerne af 17. April 1782 for Danmark og 5. September 1794 for Norge ere foreskrevne i Henseende til andre epidemiske Sygdomme, skal ogsaa være udvidede til Koppesygdommen, forsaavidt ikke ved denne Anordning anderledes er bestemt. Disse Forsigtighedsregler ere: at ingen Uvedkommende maae indfinde sig hos de Syge; at Sørgestuer og alle andre Almue-Samqvem forbydes; at de Døde begraves inden 48 Timer efter Døden, med det samme Tøi, hvori de ere bortdøde, og i Kister, som indvendigen ere begede eller tiærede, samt nedgraves 4 Alen under Jorden; og endeligen: at hverken Liigfølge eller Begravelses-Gilder tillades.”²⁴

Efter Malthes død, lever Lovise og børnene af deres jordlod i Sallerup²⁵.

Om familiens videre skæbne ved vi flg.:

Jensine Marie bliver d. 15. maj 1861 i Køng kirke gift med skomagersvend Peter Christiansen²⁶.

Peder Michael er i nogle år tjenestekarl på Sallerupgård²⁷. Siden rejser han til København og arbejder som fyrbøder. Han bliver gift, og en af hans sønner hedder Jens Malte Nicolai Sødring²⁸.

16 http://www.koengmuseum.dk/?page_id=490

17 Arkivalier online, kontraminsterialbog for Køng sogn 1813, opslag 190

18 Arkivalier online, Enesteministerialbog for Kongens Lyngby sogn 1641-1806, opslag 350

19 Ibid.

20 Folketælling Køng/Sallerup 1834, 1840, 1845.

21 Ibid. Børnenes fødsel og navne kan findes i kirkebøgerne for Køng sogn.

22 Arkivalier online, Hovedministerialbog for Køng sogn 1833-40, opslag 132

23 Arkivalier online, Hovedministerialbog for Køng sogn 1841-57, opslag 188

24 <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/forordning-om-koppevaccination-1810/#note5end>

25 Folketælling Køng/Sallerup 1845

26 Arkivalier online, Kontraminsterialbog for Køng sogn 1857-73, opslag 183

27 Folketælling Køng/Sallerup 1845 og 1850

28 Folketælling København, Teglgaardsstræde, Nørre Kvarter 1880

Denne kom som 14-årig i lære i en herreekviperingsforretning²⁹ og grundlagde i 1897 et herreekviperingsfirma ”Engelsk Beklædningsmagasin”, som i 1950 stadig eksisterede i Aalborg³⁰. **Carsten Frederik** bliver smed i Sallerup og forsørger moderen og søsteren Jensine³¹. Ved folketællingen i 1880 bor moderen stadig hos ham – han er blevet gift og er flyttet til Kostræde nær Køng.

Christine Amalie bliver gift, men bliver enke og bor som 46-årig i København og ernærer sig ved håndarbejde. Hun bor sammen med datteren Fransine Jensen, som er født i Ringsted³².

Johan Wilhelm tjener som ung på Sallerupgård³³.

Der er i dag ingen bevarede gravmæler over familierne Friis eller Sødring på Køng kirkegård.

Carsten Frederik Sødring

Foto: Henrietta Kaiser, som havde atelier i Algade, Vordingborg 1901-08

En særlig tak til Allan Sødring, Winchester, England, som er direkte efterkommer af Malthe Sødring, og hvis slægtsforskningsarbejde har været til stor hjælp for denne lille biografi. Fra ham har vi også disse fotos af Malthe Sødrings sønner Carsten Frederik og Peder Michael – som måske har lignet deres far, selvom han ikke blev så gammel som de er på billederne...

Peder Michael Sødring

ca. 1900

Karen Schou-Pedersen
Juli 2016, revideret
december 2016

29 Folketælling København, Teglgaardsstræde, Nørre Kvarter 1885

30 Krak: Danmarks ældste Forretninger (1950)

31 Folketælling Køng/Sallerup 1860

32 Folketælling København, Griffenfeldtsgade 1880

33 Folketælling Køng/Sallerup 1860